

تومرو : ٦٩

اجتهاد

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلنده

دائرة اجتهاد

Idjtihad Constantinople

دوردنجی سنه

حریت فکریه یه خادم

نجشنبه کونلری چیقار اجتماعی، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

آبونه

سنه لك آله ابلق

تورکیا ایچین ٤٠ غروش ٢٥ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ١٠ فرانق ٦ فرانق

نسخه سی ٥٠ یارم

٢٧ حزیران ١٣٢٩

ایستابول محافظه‌خانه :

قادینلره نصل حرمت اییدیورز

افول کائنات قادار عظیم بیر وقعه. فقط هیچ کیمسه‌ک نظر دقتی جلب ایتمه‌دن کجی ؛ بیر قاج لاقید شاهدن ماعدا هیچ کیمسه خبردار اولمادی !
قلبدن حنجرله اورولش ناموس وطن کبی آجیقلی بیر فاجعه . بوجنازه قارشیسینده هرکس لاقید وحسبز بیرسیری کبی طوردی ؛ ویا لکنز بیر قلب بیر وجدان ایکلهدی ! ایسته بوفریاد اوتأثرک عکسی در .

وقعه‌ی حکایه ایدیم : مایسک یکرمی اوچنچی پرشبه اقشامی ایدی . هرکس مبارک لیلۀ رغائب حرمنه ، عالمه‌سی افرادی تسریر ایچین . بارمغه طاقش اولدینی سمیدلرله آغیر آغیر سمتلرینه کیدیورلردی .

ایکی قادین ، بیرخام بیر خانقیز ، شاملی تجارتخانه‌سی جهنتدن کلیورلردی . احتمال که انا قیز ایدیلر . اللرنده یا کتلی وادی ، بلکه بر احتیاجی تهوین ویا برارزوی طفلانه‌ی تسکین ایچین بعض مباحثه‌ده بولوغشلردی . ناموسکارانه نه‌ولرینه عودت اییدیورلردی . تمام یکی بوسته‌خانه اوکندن کچرلرکن ، بیر آه انسانک سوبله‌مکه دیلی وارمیورکه ... بیر ضابط ، خیر ضابط ده‌کیل ، اوفورمائی طاشمایه‌لایق اولمایان بیر دربدر ، بیرسقیه ، بیراخلاقسز ، مملکتمزده اهمیتسز تلقی ایدیلن بیرجنابنه مجاسرت ایستدی . خانقیزه تعرضده بولوندی . خانقیز ، محافظه حیثیت ایچین مقابله ایستدی :

— عیدر ، دیدی . ضابطسکن . حیثیتکزه یاقیشماز بیر قادینه حرمت ایتمکی بیلکیز .

بوعیفانه و حیثیتپورانه مقابله‌یه ، ضابط . جواب ویریوردی :
— هایدی اورادن ، ناموسسز ؛ قاتاق !...

طو پلاغش اولان بیر یغین انسان ، صیرتقان ، شاشقین و جویان بیر حس ایله وقعه‌ی سیز اییدیورلردی . بیر قادینک تحقیر اولونماسندن محظوظ کبی ایدیلر . دلی اولاجق ایدم . شیمدی آتیمق ، پارچالامق ایستیوردم . نظرم بیر ژاندارما ، بیر پولیس . بیر انضباط مأموری آریور نافله آریوردی . آه ! بولردن هیچ بریسی یوقدی .

بیر قادین تحقیر ایدلدی ؛ وهرکس اهمیتسز بیر وقعه سیر ایدر کبی لاقید باقدی وصوکره داغیلدی ...

بیر مملکتده که . بیر قادین تحقیر ایدیلر و هیچ بیر ارکک طرفندن مدافعه ایدلز ؛ او مملکت یاشامایه ، او مملکت مستقل اولمایه لایق ده‌کیلدر ؛ او مملکت محکوم انقراضدر .

ای قادینلرک پچه و چارشافلری ایچین بیاننامه‌لر نشر ایدن باب مشیخت !... نره‌ده‌سک ؛ بولری کورمیورمیسک ؟ بونیه

کوردیکی ایچون دائما اوطرفه تمایل ایدر ؛ بو تمایل اولنری جوغالتان ، بسله‌ین برغدادر .

آمان ! رجا ایدرم ، کندیکز دخی قیمتدار ، اسکیمز ، اختیارلاماز بر عضوی بولندیکنز فرقه قلیل شبانی مواخذه بیورمیکز . اگر صداکزی ایشتدیره بیلورسه‌کنز حقیق قوتی علمده دکل جهلده آریان بیچاره‌لری تنویره چالیشکن و اولنره دیکیز که : « بو مملکتک امر واقع مملکتی اولدیغی بیلورسکنز ، امر واقعلرک بر قسمی‌ده تجدید و تمدن ایچون یاپیکز ؛ شمدیکندن ده‌ا زیاده کار ایدرسکنز ، چونکه او زمان سزی هر ته‌لکه‌ده یالکنز بر اقوب قاجان ایمانسلرلیرینه عشق فضیلت ، عشق مدنیتله قلبری چاریان قلیل فقط قهرمان بر مفرزه شبابه استناد ایده‌جکسکنز . »

برده « ملت ، کنجلی واسطه‌سیله دوشونور : ملتک اذکیاسی ملتک مملکه مفکره‌سی در . ملت ینه کندی محصولی اولان کنجلی واسطه‌سیله کندیسک مقدراتی تعیین ایدر . بومعنا واعتبارایله‌ملت ، کندی کندیسک نوعما خالق و مخلوقیدر » دییه قطی فکرلر بیان اییدیورسکنز . بکا قالیرسه (بویله‌در) یرینه (بویله اولماسی لازمدر) دیه‌کنز ایجاب ایدر ؛ چونکه هیچ‌ده بویله دکلدر . بوراده ملت ، کنجلینه خدمتدن زیاده خصومت ایدر ، زیر خصوصته تشویق ایدیلر . حکومتک جاهلار و نادانلری لازم کلدیک کبی قهرایده‌مسی نتیجه‌سی اولارق بوراده اولنر تحکم ایدر ، کچنلرده اولردن بر آرغینی‌ک سزه دیدیکی کبی الندن کسه تپه‌له‌مک ایستر و تپه‌لیه‌مدیکی ایچون بر جهالت و تعصبی علیه‌کزه تحریک ایدر ؛ وایشک اُک جیمی بوکبی آدم‌لر مملکتده عالم کچنیر ؛ قوجه سامینک دیدیکی کبی بولره‌دیعه‌لی‌که :

ای زاهد قشری سخن دعوی باطل

بی ذائقه اب کالات افاضل

عالم کچنوب اولمده سن اهل کالک

که زندقه و کفر نه ، که فسقنه قائل

حاصلی عزیزم . بوراده ملت نام و حسابنه سوزصاحبی کچینلر کنجلی . ده‌ا دوعروسی کنج قافالیلری ازمک ایستیورلر ؛ ظلمتک نوره دشمنلیکی طبیعیدر . فقط مملکت‌قاله‌جسه شبهه‌سز سملری‌ده عقیم قاله‌جقدر ؛ چونکه نک کوره‌کله بونهر پرخروش مدنیت قارشی کیدیلز .

فرانسز شاعری (دلیل) مدنیتی بر آقارصوبه تشبیه ایله اُک سرت و اُک قیا چاقیل طاشلری بیله جلاندیره‌جغنی ادعا اییدیور . اوموزلرینک اوزرنده متفکر بر باش یرینه برلحه کزدیرنلر و اولنری تقدیر ایدنلر امین اولسونرکه بوسیل مدنیت اوکهنه‌لنه‌ک چوروک یاپراقلری برربرر قویاروب آته‌جقدر . ناصل قویارده‌جغنی ایسه بر ایکنجی مکتوب‌عده یازمق

ارزوسندهیم .

محسن ناهیر

عصر لرک پانوراما سی

ذروهده براهنلر یعنی پاپاس و علما صنفی بولونمقده اولوب بونلر دین و اعتقادی محافظه و تعلیم خدمتیه موظفدرلر: دیگر صنفلر بونلره قارشی بیر حرمت و اطاعت تامه ایله مکلف و اونلرک احتیاجاتی تدارک مجبوردرلر. بوندن صوکره قشاتریالر (Kchatrias) یعنی محاربیلر، عسکری و ملکی زادکان؛ وایسیالر (Vaicyas) یعنی شهریلر، معتبران عوام، تجارلر، کویلیرلر؛ (سودرا) لر یعنی کوله لر کلیر. بوصوکره کلیر دیگر صنفک کافه سنه خدمت ایتک مجبوریتندهدرلر. بودرت صنفک مادوننده؛ غیر نظیف اولماق اوزرهده بیرسورمه عرق ونوعلر واردرکه بونلرده قرق درت صنف اعتبار اولونیور. سلم بشریتک صوکره قدمه سنده، یادلری بیله کشف تلقی ایدیلن، نفرت و سفالتده براقیلان (باریا) لر بولونیور. قانونلر متادیاً قاریشمقده، آینلر چوغالمقده اولدوغی حالده بو جمعیت، دار بیر سلسله مراتب ایچنده حرکتسز لکه محکوم قالمشدر. [°] هر فعل، بیر دستور دینی ایله امر و تلقین ایدیلشدر. برهانلر اوقادار صیق مراسمه تابعدرلرکه تشبث شخصی به هیچ بیر یر و میدان قالمامش. «قشاتریا» لر صنفندن اولان قراللر ویا راجلار، یاقیندن بیر نظارت آلتینده، بوتون حیاتلرنده وظائف معینه و مقننهیه محکوم و ضیق بیر استقلال ایچنده یاشاماقدهدرلر. حکومت کنیش بیر اداره اولوب اوراده هر کس کنیدیسنه بالانتقال تودیع اولونان وظیفه معینهیه مربوطدر. حیات، قانونک اک کوچوک تفصیلاتنه وارنجیهیه قدار تعیین ایتدیکی وظائفی ایفا ایتک صورتنده کمکه در. بو وجهله معنای مؤسسات غائب اولویور؛ اصول و وظیفه قوری، یک نسق اولویور؛ بوش بیر تشریفات پرستلک عقل و فکرک تکاملنی منع ایدیور. شدید و سربست اولان

[°] دوقتور عبدالله جودت بکک ترجمه سی و دوقتور کوستا لوبونک تألیفی اولان (روح الاقوام) عنوانی اثر کزینده بوقاست لر اصولی Systeme des castes حقنده تفصیلات و تشریحات واردر. اورایه مراجعتی قارلره توصیه ایدرز. - مترجم -

بونلر سنی متأثر ایتدی؟.. جانی جنایتی ایضاً دکن و کفرلرینی صاووردقندن صوکره بیر وحشی کبی صاووشدی. بو بیر ضابطی ایدی؟ خایر. بو، ضابط ده کیل. زیرا بیر ناموسلی ضابط بوشناعتی ارتکاب ایده من. فقط اوردوده، هیئت ضابطان ایچنده بو مقوله حیثیتسزلرک بولونماسی اوردونک ناموسنی لکه لیه بیلیر. ناموسلی ضابطلر بونلری اوره لرندن قوغمالی درلر. الایلر سربعاً ببر دیوان حیثیت تشکیل ایتلی، بویکی حیثیتسز ضابطلری تعقیباته اوغرامالی درلر.

خاتمه یز کلنجه: او، فی الحقیقه کوزلدی؛ ملککار قادار لطیف و دلبردی. اصیلانه اطواری، ادیبانه کلای، کبارانه تلبسی کنیدیسنه بیر باشقا جاذبه بخش ایدیوردی. فقط بو جاذبه اونا طوغری حقسز بیر تمایل، بی ادبانه بیر طاشقینلق ایچین کیمسه به حق ویرمیوردی. بونکله برابر محققدرکه عقیف ایدی. زیرا بوتون بو معالیات ایچنده و بو تازه لک ایچنده لوئیات بولونمازدی.

ایشته بوملککار قادار عقیفه و شایان احترام قادین تحقیر ایدلدی! بو عصمت و بکارتی قارشینده سجده ایدیلک الیق اولان قادین تذلیل ایدلدی!

نفرت و لعنت!...

قلیج زاده

۲۴ مایس ۲۲۹

مقی

تعزیه

وقعه الیه شهادتی. (اجتهاد) ک تعطیل ایدیلش اولدینی بر زمانه تصادف ایدن محمود شوکت پاشانک، محترم ارکان و اعضای عاقله سنی تعزیه و شمید مشارالیهک ضیاع ایدیسنه کندیلری قادار منلهف اولدیغمیزی عرض ایده رز. — اجتهاد —

«اجتهاد» ک دورت هفته انتشار ایتمه سنه مانع اولان سلیمان نظیف بکک «دوای قاتل» مقاله سی، علینده بر دعوانک ظهورینده سبب اولمشدی. کچن بازار ایرته سی، مدعی عمومی طرفندن اقامه ایدیلن بو دعوانک تعقیب اولونما یا جفته محکمه قرار ویردی.

اجتهادک دورت هفته انتشار ایده مه مسندن آونه اولانلر منضرر اولما یا جاقاردر. چونکه اجتهاد آنجا قالی ایکی نسخه تقدیم ایتدکن صوکره بر سنه لک آونه مدته ختام بولش نظریله باقا جقدر.